

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра радіаційного, хімічного, біологічного захисту
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри

ПОЛКОВНИК О.ГАЛАК

« _____ » _____ 20__ року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАСТОСУВАННЯ ОЗБРОСННЯ ВІЙСЬК РХБ ЗАХИСТУ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни фахова підготовка
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна
(денна/заочна)

Харків – 2019 рік

Обсяг дисципліни: 7.5 кредити ECTS 225 годин.

Лекцій: 6 годин.

Групових занять: 26 годин.

Практичних занять: 96 годин.

Форма контролю: екзамен .

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр/магістр»: 8 семестр.

Мова викладання: українська.

Мета

Метою викладання навчальної дисципліни “Застосування озброєння військ РХБ захисту” є:

– надання практичних навичок майбутньому офіцеру - випускнику з експлуатації та застосування озброєння військ РХБ захисту;

– дати напрямки та методи самостійного удосконалення своїх знань та умінь;

– удосконалення теоретичних знань та придбання практичних навичок та умінь у роботі з технічними засобами спеціальної обробки та аерозольного маскування за досвідом АТО;

– надати практичних навичок в організації, підготовки та проведення занять з підрозділами військ РХБ захисту зі спеціальної підготовки за стандартами.

Компетентності

1. Здатність розуміти конструкцію озброєння та військової техніки підрозділу, навички в застосуванні за призначенням озброєння та засобів військ РХБ захисту (ФК-2).

2. Здатність знати зміст роботи командира і володіти спеціальними знаннями для прийняття обґрунтованих рішень на виконання завдань підрозділами військ РХБ захисту (ФК-3).

3. Здатність виконувати обов'язки за посадою командира підрозділу військ РХБ захисту (ФК-4).

4. Здатність проводити тактичні розрахунки визначення сил і засобів військ РХБ захисту для прийняття обґрунтованих рішень на виконання завдань за призначенням (ФК-6).

5. Здатність використовувати сучасні методики та програми у професійній діяльності (ФК-7).

6. Здатність організовувати технічне забезпечення РХБ захисту (ФК-9).

7. Здатність організовувати та здійснювати експлуатацію, ремонт та обслуговування озброєння та засобів РХБ захисту (ФК-10).

8. Здатність організовувати та здійснювати облік та зберігання озброєння та засобів РХБ захисту в підрозділі (ФК-11).

9. Здатність планувати, організовувати та здійснювати завдання та заходи РХБ захисту бойових дій військ (ФК-12).

Результати навчання

1. Знання організаційно-штатної структури підрозділів військ РХБ захисту, обов'язків за посадами відповідних командирів підрозділів, володіння навичками їх виконання (ПРН 8).

2. Знання та вміння оформляти та вести бойові документи, проводити тактичні розрахунки, приймати оптимальні рішення на основі аналізу отриманої інформації та обстановки (ПРН 11).

3. Знання та вміння застосовувати за призначенням озброєння та засоби військ РХБ захисту (ПРН 12).

4. Знання та вміння організовувати технічне забезпечення РХБ захисту (ПРН 13).

5. Знання та володіння сучасними методиками та прикладними програмами з аналітичної оцінки РХБ обстановки, боєздатності військ, вміння формувати обґрунтовані пропозиції щодо вибору найбільш доцільних дій військ в умовах РХБ зараження (ПРН 17).

6. Знання ролі і місця РХБ захисту в системі бойового забезпечення, вміння організовувати та здійснювати виконання завдань РХБ захисту з ефективним залученням сил і засобів (ПРН 18).

Теми що розглядаються

Кредитний модуль 1. Основи застосування засобів спеціальної обробки.

Змістовий модуль 1. Практична робота з комплектами та приладами спеціальної обробки.

Змістовий модуль 2 . Практична робота із засобами спеціальної обробки ОВТ.

Змістовий модуль 3 . Практична робота із засобами спеціальної обробки обмундирування, взуття, спорядження та засобами індивідуального захисту.

Змістовий модуль 4 . Організація робіт на дегазаційному пункті.

Кредитний модуль 2 . Основи застосування засобів аерозольного маскування та запалювальної зброї.

Змістовий модуль 5. Практична робота з димовими машинами.

Змістовий модуль 6. Практична робота з аерозольним генератором переносним (АГП).

Змістовий модуль 7 . Практична робота із вогнеметами та їх тренажерами.

Кредитний модуль 3. Методична підготовка.

Змістовий модуль 8. Організація і методика підготовки та проведення занять зі спеціальної підготовки за стандартами.

Змістовий модуль 9. Засоби спеціальної обробки іноземних держав, перспективи розвитку засобів спеціальної обробки ЗСУ.

Форма та методи навчання (надається опис методів навчання)

Методика вивчення навчальної дисципліни “Застосування озброєння військ РХБ захисту” спрямована на повне засвоєння курсантами всіх модулів дисципліни поряд з суспільними науками та іншими загальновійськовими, тактико – спеціальними та військово - технічними дисциплінами, закладає підґрунтя військовій освіті, цементує професію, морально-ділові якості і на базі цього виховує у офіцерських кадрів високу військово майстерність, постійну готовність до забезпечення бойових дій.

Для вивчення окремих навчальних елементів навчальної дисципліни “Застосування озброєння військ РХБ захисту” підібрані найбільш ефективні прийоми і засоби. Для забезпечення достатності освітнього рівня підготовки військових фахівців та готовності до виконання службово-бойових функцій на первинних офіцерських посадах протягом 3-5 років, ефективним прийомом вивчення в курсі “Застосування озброєння військ РХБ захисту” обрано запозичення з доступних інформаційних джерел досвіду армій провідних країн світу та перспектив їх розвитку. З метою виконання вимог командувача СВ ЗС України, викладених в організаційно-методичних вказівках з підготовки СВ, в умовах зміни сучасної тактики навчання дисципліні передбачено проводити відповідно до нових Бойових статутів Сухопутних військ (частини II, III) та поточних керівних документів.

Методика викладання дисципліни виходить із основних принципів дидактики (теорія обґрунтування і навчання). Вона надає науково-педагогічну характеристику формам і методам навчання, вказує на більш доцільні їх поєднання для досягнення визначеного ступеню навчання, визначає умови найбільш ефективного їх використання.

Для досягнення основної мети навчання програмою передбачені наступні форми навчання:

- фронтальна форма навчання, коли усі курсанти під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;
- групова форма навчання, коли курсанти поєднуються в групи (відділення) в залежності від штатної структури підрозділу, які працюють паралельно;
- індивідуальна форма навчання, коли курсанти виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а курсанти її сприймають,

усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня “Знати”;

репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача. Він повинен використовуватися при проведенні практичних занять. Використовуючи цей метод, викладач досягає рівня “Вміти” при вивченні теми.

Вищевказані методи надають курсантам знання, вміння, навички. Для розвитку їх творчих здібностей викладач повинен використовувати методи проблемного навчання: проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, винахідницький метод.

Проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння курсантом способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає курсантів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

Частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення курсантів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань по прийняттю рішення на бій, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам курсант.

Винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

Тільки проблемні методи забезпечують глибоке засвоєння знань на рівні їх творчого застосування, оволодіння методами творчого мислення, досвідом практичної і творчої діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни: “Застосування озброєння військ РХБ захисту” відіграє важливу роль у військово-професійному орієнтуванні майбутніх офіцерів на самостійне виконання службово-бойових функцій на первинних офіцерських посадах.

З врахуванням цього, зміст програми навчальної дисципліни “Застосування озброєння військ РХБ захисту” побудований таким чином, що враховує вивчення в логічному поєднанні за усіма семестрами

загальновійськових, тактико - спеціальних і військово- технічних навчальних дисциплін – теоретичної основи виконання типових завдань діяльності на первинних офіцерських посадах і основи практичного навчання виконанню цих завдань технічними засобами прийнятими на озброєння в підрозділах і частинах видів і родів військ Збройних Сил України.

Військово-професійна спрямованість навчання військових фахівців забезпечується застосуванням методу проблемно-пошукового подання навчального матеріалу і нормативного обґрунтування практичного навчання. Цей метод реалізується дотриманням положень вибіркової частини освітньо-кваліфікаційної характеристики випускника факультету щодо відповідності змісту і повноти набутих курсантами вмінь службово-бойовим функціям та типовим завданням діяльності на первинних офіцерських посадах за призначенням.

Засобами реалізації військово-професійної спрямованості дисципліни “Застосування озброєння військ РХБ захисту”, окрім вказаних, є визначені спеціалізовані аудиторії, обладнані сучасними технічними засобами навчання і інформації, ПЕОМ, і фонди навчально-методичних посібників та розробок кафедри.

Методи контролю (надається опис методів контролю)

Методи вхідного контролю;

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на семінарських заняттях, комп'ютерне тестування;

Методи модульного (рубіжного) контролю: контрольна робота, тестування, контрольне завдання;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи підсумкового контролю: екзамен.

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності курсантів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних курсантами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Контроль успішності та якості підготовки курсантів включає:

вхідний контроль;

поточний контроль;

самоконтроль;

модульний (рубіжний) контроль;

підсумковий контроль.

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до курсантів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки курсантів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну. Він проводиться на одному з

перших занять за завданнями, які відповідають навчальному матеріалу попередніх дисциплін. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами кафедр попередніх дисциплін. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги курсантам, коригування навчального процесу.

Поточний контроль - оцінювання теоретичних знань і практичних навичок курсанта з конкретного змістового модуля (логічно завершеної частини навчальної дисципліни). Проводиться викладачами на всіх видах навчальних занять.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Основні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, виступ на семінарському (груповому) занятті, тестування в т.ч. із застосуванням ЕОТ, виконання нормативів, практичних

і комплексних завдань, виконання та захист лабораторних, розрахункових, графічних, курсових робіт, рефератів тощо, передбачених робочою програмою модуля (навчальної дисципліни).

Основна мета поточного контролю - постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння курсантами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності курсантів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю використовуються для коригування методів і засобів навчання та враховуються на заліках і екзаменах.

Кількість балів для визначення результатів поточного контролю залежить від рівня знань курсанта, вміння використовувати їх при виконанні практичних завдань і нормативів, володіння методикою проведення занять з особовим складом, навичок роботи з електронно-обчислювальною технікою тощо.

Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять наступним чином: у чисельнику - по 4-бальній шкалі, в знаменнику - кількість балів, яка відповідає даній оцінці по 100-бальній шкалі.

Самоконтроль призначений для самооцінки курсантами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю. Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки, які є складовими частинами електронних підручників та автоматизованих навчальних курсів.

Самоконтроль здійснюється у формі тестування на ПЕОМ за тему, розділ, навчальну дисципліну.

Модульний контроль полягає в оцінюванні результатів навчання курсантів із вивчення навчального матеріалу змістового модуля за результатами поточних контролів і контрольних заходів.

Структура завдань, система проведення модульного контролю та критерії оцінки рівня знань, розробляються кафедрою та визначаються в програмах (робочих програмах) навчальних дисциплін. Він проводиться у тижні для контрольних заходів відповідно до графіку навчального процесу.

Модульний контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю курсант не може бути звільненим від модульного контролю.

До модульних контролів курсанти допускаються без будь-яких обмежень. Критерії оцінювання результатів виконання завдань за контрольний захід доводиться до відома курсантів перед початком його проведення.

У разі порушення курсантом встановленого порядку здійснення контрольного заходу (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів) викладач відстороняє цього курсанта від виконання завдання, робить позначку в журналі обліку навчальних занять, оцінює його роботу в нуль балів (незадовільно).

Курсантам забороняється обмінюватись інформацією у будь-якій формі, або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених.

Курсант, який на модульному контролі отримав оцінку “незадовільно”, повинен скласти його повторно і отримати позитивну оцінку, в іншому випадку він до підсумкового контролю не допускається. Курсант не може повторно скласти модульний контроль з метою підвищення оцінки.

Відмова курсанта від відповіді на білет (тест) оцінюється як незадовільна відповідь. Форми модульного контролю: усне опитування; письмовий контроль; тестування (в т.ч. із застосуванням ЕОТ); виконання практичних завдань. Модульний контроль проводиться в ході одного із навчальних занять наприкінці вивчення змістового модуля протягом 90 хвилин у вигляді контрольної роботи.

Розроблені для проведення білету (тести) повинні забезпечувати перевірку теоретичної та практичної підготовки тих, хто навчається.

Для проведення модульного контролю та оцінки якості засвоєння змісту навчання для кожного змістового модуля встановлюється максимальна кількість балів – 100, яку може набрати курсант під час навчання та за результатами контрольних заходів.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Курсант може бути звільнений від здачі підсумкового контролю і отримати оцінку за семестр автоматично, якщо СМО > 75 балів. У такому випадку оцінка буде залежати від кількості набраних балів і визначатись відповідно до шкали, наведеної у таблиці 1. За бажанням курсанта він може здавати семестровий контроль з метою підвищення своєї оцінки.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни за умов здачі усіх передбачених програмою контрольних заходів курсантові одноразово надається змога за власним бажанням підвищити оцінку з дисципліни шляхом складання екзамену.

Форма проведення контролю (усна, письмова, комбінована, а також шляхом тестування з використанням технічних засобів), зміст і структура контрольних завдань, білетів, перелік матеріалів, користування якими дозволяється курсанту під час екзамену (програми, довідники, карти, таблиці, макети та інші посібники) і критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу. Названі матеріали дійсні протягом навчального року, вони є складовою навчально-методичної документації з дисципліни і зберігаються на кафедрі. Можливе поєднання різних форм контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів оцінювання успішності студента розраховується індивідуально для кожної дисципліни з урахуванням особливостей та структури курсу. Поточна сума балів, що може накопичити студент за семестр може досягати, як максимального балу так і меншого з виділенням балів на іспит чи залік.

В таблиці 1 наведений приклад тих пунктів за якими студент накопичує бали, ці пункти можуть відрізнятися та розглядаються індивідуально для конкретної дисципліни.

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента

8 семестр														Е к	Сум а
КМ №1						КМ №2						КМ №3		40	100
З М № 1	М К №1	З М № 2	М К №2	З М № 3	М К №3	З М № 4	М К №4	З М № 5	М К №5	З М № 6	М К №6	З М № 7	М К №7		
-	8	-	8	-	8	-	8	-	8	-	8	-	8		

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
--	-------------	-------------------------------

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основна література: (перелік літератури, яка забезпечує цю дисципліну)

1. Алексєєв С.С. Авторозливна станція АРС-14: навчальний посібник / С.С. Алексєєв, В.В. Марущенко. – Х.: ХІТВ, 2006. – 128 с.

2. Кушнеревич М.П. Авторозливна станція АРС-15: навчальний посібник / М.П.Кушнеревич, В.В. Марущенко. – Х.: ХІТВ, 2006. – 186 с.

3. Довідник офіцера військ РХБ захисту: довідник / [під ред. А.І. Баталова]. – Х.: ХІТВ, 2005. – 276 с.

4. Ковальчук І.М. Озброєння і засоби військ радіаційного, хімічного, біологічного захисту. Випуск 2: навчальний посібник / І.М. Ковальчук, В.А.Дубовицький, В.Г. Єременко, О.В. Ситнік, О.В. Рудим. – Х.:ХІТВ, 2003. – 95 с.

5. Кушнеревич М.П. Засоби аерозольного маскування та запалювальна зброя: навчальний посібник / М.П. Кушнеревич, В.В. Марущенко, О.В. Матикін. – Харків: ФВП, 2010. – 248 с.

6. Кушнеревич М.П. Засоби аерозольного маскування військ РХБ захисту. Частина I (ТДА-М): навчальний посібник / М.П.Кушнеревич, В.В.Марущенко, В. А.Батуров. – Харків: ХІТВ, 2006. – 100 с.

7. Кушнеревич М.П. Засоби аерозольного маскування військ РХБ захисту. Частина II (ТДА-2 К): навчальний посібник / М.П. Кушнеревич, В.В. Марущенко. – Харків: ХІТВ, 2007. – 112 с.

8. Кушнеревич М.П. Теорія і техніка спеціальної обробки: навчальний посібник. / М.П. Кушнеревич, В.В. Марущенко, С.М. Меньшов. – Х.: ФВП, 2009. –312 с.

9. Кушнеревич М.П. Бучильна установка БУ-4М-66: навчальний посібник. / М.П. Кушнеревич, С.М. Меньшов. – Х.: ФВП, 2010. –82 с.

10. Мартинюк І.М. Збірник нормативів з бойової підготовки для з'єднань, частин, підрозділів військ радіаційного, хімічного, біологічного захисту / І.М. Мартинюк, В.В. Марущенко. – ФВП НТУ “ХПІ”, 2009. – 64 с.

11. Марущенко В.В. Автодегазаційна станція АГВ-3У / В.В. Марущенко, М.П. Кушнеревич – Х.: ХІТВ, 2006. – 146 с.

12. Посібник сержанта військ РХБ захисту: навчальний посібник / [під заг. ред. А.І. Баталова]. – Х.: ХІТВ, 2005. – 305 с.

13. Руководство по специальной обработке. – М.: Воениздат, 1988. – 208 с.

14. Руководство по специальной обработке в подразделениях. – М.: Воениздат, 1989. – 80 с.

15. Спільний наказ МОУ та ГШ Збройних Сил України № 55 від 09.02. 2018 р. “Про затвердження нормативів з РХБ захисту ЗСУ для військових частин, ВНЗ, установ та організацій МОУ та ЗСУ”. - Київ, 2018

16. Марущенко В.В. Автодегазаційна станція АГВ-3У / В.В. Марущенко, М.П. Кушнеревич – Х.: ХІТВ, 2006. – 146 с.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Засоби аерозольного маскування та вогнеметна зброя	
Засоби спеціальної обробки	

Провідний лектор: доцент кафедри п/п-к Меньшов С.М.

(посада, звання, ПІБ)

(підпис)